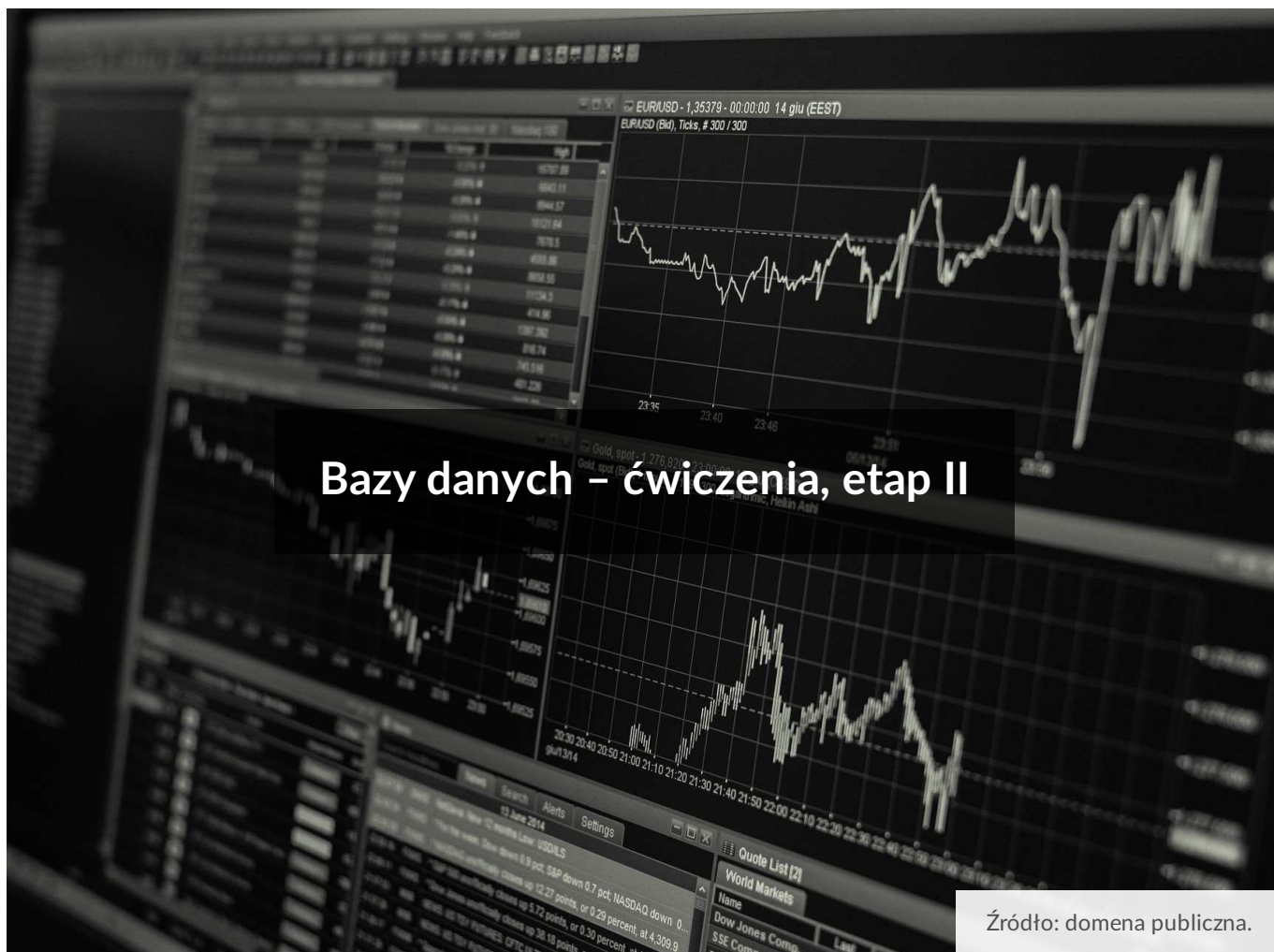

Bazy danych – ćwiczenia, etap II

- [Wprowadzenie](#)
- [Film samouczek](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Tematem przewodnim drugiego etapu ćwiczeń jest tworzenie zapytań wyszukiwujących złożonych, czyli takich, które wymagają uwzględnienia istniejących powiązań między tabelami.

Ćwiczenia wykonamy, posługując się oprogramowaniem XAMPP, wraz z popularnym panelem zarządzania bazami MySQL o nazwie phpMyAdmin.

W skład serii wchodzi również e-materiały:

- [Bazy danych – ćwiczenia, etap I,](#)
- [Bazy danych – ćwiczenia, etap III,](#)
- [Bazy danych – ćwiczenia, etap IV,](#)
- [Bazy danych – zadania maturalne.](#)

Twoje cele

- Sprawdzisz umiejętności posługiwania się językiem SQL, wykonując operacje na trzech bazach danych.
- Potrenujesz tworzenie kwerend wybierających SELECT.
- Dokonasz analizy wniosków płynących z każdej zrealizowanej kwerendy.
- Przećwiczysz umiejętność korzystania z systemu zarządzania bazami danych MySQL oraz panelu phpMyAdmin.

Film samouczek

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem przedstawiającym tworzenie złożonych zapytań SELECT.

Baza danych: vod

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R58UDbvPB6iiU>

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: Kwerendy wybierające SELECT.

Przeczytaj

Wykonując zadania przedstawione w tej sekcji, nabierzesz wprawy w posługiwaniu się **kwerendami** w konkretnych sytuacjach problemowych. Zastosujemy w nich **zapytania wyszukiwujące złożone**, czyli służące do ekstrakowania danych z więcej niż jednej tabeli. Aby zrealizować takie zadanie, trzeba uwzględnić powiązania między atrybutami.

Pliki potrzebne do wykonania ćwiczeń

W e-materiale **Bazy danych – ćwiczenia, etap I** dowiedzieliśmy się, jak zainstalować pakiet XAMPP. Znaleźć tam można również pliki baz danych potrzebne do wykonania ćwiczeń w całej serii oraz opis struktury tabel, czyli przeznaczenie oraz typ wartości każdej kolumny we wszystkich wykorzystywanych bazach danych.

Ważne!

Wykorzystywane bazy danych pochodzą z zadań maturalnych.

Zadania oraz bazy zostały opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną i pojawiły się na egzaminach maturalnych z informatyki (poziom rozszerzony, cz. II):

- w maju 2013 r. (baza vod),
- w maju 2014 r. (baza rekrutacja),
- w czerwcu 2020 r. (baza jezyki).

Wszystkie arkusze egzaminacyjne można znaleźć na stronie internetowej CKE.

Polecenia do zrealizowania

Ta część e-materiału zawiera zestaw poleceń do wykonania, wyniki działania kwerend, przykładowe rozwiązania zadań oraz wnioski z każdego wykonanego ćwiczenia.

Polecenie 1

Baza danych: vod

Wybierz z bazy dla wypożyczeń dokonanych w dniu 2011-12-31 kolejno: nazwisko, imię i PESEL klienta oraz tytuł wybranego przez niego filmu. Wyniki uporządkuj alfabetycznie według nazwisk klientów.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 6

Nazwisko	Imie	Pesel	Tytul
Koronski	Waldemar	56070476895	Nasza niania jest agentem
Mikos	Karolina	79040112365	Harry Potter i Czara Ognia
Sobota	Izabela	89121774628	Alicja w Krainie Czarow
Winiarski	Borys	79101889775	Podziemny krag
Wojciechowski	Bartlomiej	89122589754	Dom zly
Wolny	Natalia	66032684427	Niepokonani

Polecenie 2

Baza danych: vod

Znajdź identyfikatory i tytuły filmów, które nigdy nie zostały wypożyczone przez żadnego klienta.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 9

ID_filmu	Tytuł
AF2008	Jumper
AX2000	Straszny film
AX2007	Katyn
AY2000	Oszukac przeznaczenie
AY2007	Mgla
CE2002	Pianista

ID_filmu	Tytul
CF2004	Eurotrip
CG2002	The Ring
DE1999	Mumia

Polecenie 3

Baza danych: vod

Podaj imiona i nazwiska wszystkich klientów, którzy w roku 2011 wypożyczyli film o identyfikatorze AA1994. Dodatkowo wypisz dokładną datę zamówienia tego filmu.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 2

Imie	Nazwisko	Data_wyp
Borys	Winiarski	2011-07-01
Agnieszka	Kaminska	2011-10-12

Polecenie 4

Baza danych: rekrutacja

Wypisz na ekranie: nazwiska, imiona, wiek oraz numery PESEL wszystkich dzieci, których rodzice jako pierwszą preferencję wybrali Przedszkole nr 42 Dolina Smyków (identyfikator w bazie: 31), których nazwisko rozpoczyna się na literę G. Wyniki uporządkuj alfabetycznie według nazwisk zapisanych dzieci.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 5

Nazwisko	Imie	Wiek	Pesel
Gawor	Jan	6	p06232700213
Glowacki	Krzysztof	3	p09220600171
Gorlik	Jakub	3	p09272811295
Gruca	Szymon	3	p09243005234
Grzegorzewska	Sandra	3	p09231108044

Polecenie 5

Baza danych: rekrutacja

Podaj łączną liczbę pięcio- lub sześćioletnich chłopców zapisanych na drugą preferencję do przedszkoli o wartościach identyfikatorów: 23, 76.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 1

IluChlopcow
6

Polecenie 6

Baza danych: języki

Wypisz (bez powtórzeń) nazwy wszystkich rodzin języków, których używa się we Włoszech lub we Francji.

Poprawne wyniki kwerendy – zwróconych rekordów: 4

Rodzina
indoeuropejska
afrozjatycka
turecka
sino-tybetanska

Słownik

kwerenda

(ang. *query* – zapytanie) – zapisane z użyciem języka SQL polecenie skierowane do systemu bazodanowego, którego celem może być: pobranie, dodanie, modyfikacja lub usunięcie danych albo sposobu ich przechowywania w systemie

pole

(inaczej: kolumna tabeli) – jednostkowa cecha opisująca element (obiekt) tabeli, np. pole „Nazwisko” może być jedną z kolumn tabeli „Uczeń”

rekord

(inaczej: wiersz tabeli lub krotka) - pojedynczy kompletny zestaw danych dotyczący konkretnego elementu (obiektu) w tabeli

SZBD

System Zarządzania Bazą Danych - narzędzie/aplikacja do tworzenia bazy danych (np. MySQL, PostgreSQL, Firebird, Oracle, Microsoft Access)

tabela

podstawowa struktura logiczna relacyjnej bazy danych definiowana jako zestaw pól (kolumn) opisujących właściwości obiektów, które ma przechowywać

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Wykonaj poniższe zadania, korzystając z tych samych trzech baz danych (vod, rekrutacja, języki), którymi posługujemy się w całej serii e-materiałów „Bazy danych – ćwiczenia”.

Ćwiczenie 1

Baza danych: vod

Zaprojektuj kwerendę, która wybierze z bazy (bez powtórzeń) wszystkie dane (imię, nazwisko, numer PESEL) tych klientek usługi VOD, które mają na imię Natalia lub Karolina i które dokonały wypożyczeń dowolnych filmów w roku 2011.

Na podstawie otrzymanych rezultatów zapytania wskaż zdania PRAWDZIWE.

- ☐ Wśród tych klientek jedna Natalia ma takie samo nazwisko jak Karolina.
- ☐ Wśród tych klientek nie ma żadnej osoby o nazwisku rozpoczynającym się na literę K.
- ☐ W bazie danych istnieje łącznie siedem takich kobiet.
- ☐ Najwięcej tych klientek ma nazwisko rozpoczynające się na literę M.
- ☐ Kobiet o imieniu Karolina jest wśród tych klientek mniej niż kobiet o imieniu Natalia.

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Baza danych: vod

Utwórz następujące zapytania:

A) Kwerenda, która obliczy łączną liczbę wypożyczeń filmów o tytułach: „Gladiator” oraz „Incepcja”, dokonanych przez klientów w 2010 roku.

B) Kwerenda, która obliczy łączną liczbę wypożyczeń filmów o tytułach: „Gothica” oraz „Seksmisja”, dokonanych przez klientów w 2011 roku.

C) Kwerenda, która obliczy łączną liczbę wypożyczeń filmów o tytułach: „Matrix” lub „Shrek”, dokonanych przez klientów w 2010 roku.

Na podstawie otrzymanych rezultatów połącz każdą parę filmów z właściwą liczbą wypożyczeń.

„Matrix” + „Shrek”	9
„Gladiator” + „Incepcja”	13
„Gothica” + „Seksmisja”	6

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 3

Baza danych: vod

Utwórz zapytanie, które wypisze tytuły i gatunki filmów wyprodukowanych w roku 2000, które wypożyczono we wrześniu 2010 roku. Dodatkowo wypisz także w kwerendzie dokładną datę wypożyczenia filmu.

Na podstawie rezultatów wykonanej kwerendy uzupełnij brakujące fragmenty w poniższym tekście.

We wrześniu 2010 roku film „Chłopaki nie płaczą” został wypożyczony dokładnie

razy. Najczęściej wypożyczanym w tym okresie gatunkiem wśród filmów wyprodukowanych w roku 2000 był . Najwięcej wypożyczeń odnotowano dnia 2010-09-. Łącznie we wrześniu 2010 dokonano wypożyczeń filmów wyprodukowanych w roku 2000.

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 4

Baza danych: vod

Napisz kwerendę, która obliczy, ile łącznie wypożyczeń filmów komediowych dokonali klienci o imieniu Szymon. Wpisz poniżej właściwą liczbę.

Łączna liczba komedii wypożyczonych przez klientów o imieniu Szymon: .

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 5

Baza danych: rekrutacja

Utwórz zapytanie, które wypisze nazwy wszystkich przedszkoli, które zostały wybrane w systemie na drugą lub trzecią preferencję dla dzieci o nazwisku Bednarz.

Na podstawie rezultatów wykonanej kwerendy wskaż nazwy tych przedszkoli.

☐

Przedszkole nr 43

☐

Przedszkole nr 74

☐

Przedszkole nr 42 Dolina Smyków

☐

Niepubliczne Przedszkole Kraina Teczy

☐

Przedszkole Niepubliczne Artystyczno-Językowe

☐

Przedszkole Niepubliczne Stokrotka

☐

Przedszkole nr 4 Gwary Dworek

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 6

Baza danych: rekrutacja

Opracuj kwerendę, która wypisze wiek, imię i nazwisko wszystkich co najmniej pięcioletnich dziewczynek, dla których jako pierwszą preferencję wybrano placówkę o nazwie: Niepubliczne Przedszkole Cogito.

Na podstawie rezultatów wykonanej kwerendy uzupełnij poniższe zdania.

Jedyna sześćioletnia dziewczynka w tym zestawieniu ma na imię .

Jedyna dziewczynka nosząca imię Kamila ma na nazwisko .

To zapytanie zwróciło łącznie rekordów.

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 7

Baza danych: języki

Utwórz zapytanie, które wypisze nazwy państw leżących w Europie lub w Ameryce Południowej, w których używa się języka niemieckiego jako nieurzędowego. Państwa należy uporządkować rosnąco według populacji użytkowników posługujących się językiem niemieckim.

Na podstawie otrzymanych wyników uporządkuj poniższą listę państw według podanych w poleceniu kryteriów .

Brazylia

Argentyna

Polska

Francja

Rosja

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 8

Baza danych: języki

Opracuj zapytanie, które wypisze (bez powtórzeń) nazwy wszystkich rodzin językowych, do których należą języki używane w Tanzanii.

Na podstawie rezultatów wykonanej kwerendy przypisz podane poniżej rodziny językowe do odpowiedniej grupy.

Rodziny językowe używane w Tanzanii:

afroazjatycka

drawidyjska

nilo-saharyjska

nigero-kongijska

indoeuropejska

abchasko-adygijska

sino-tybetanska

Rodziny językowe, których NIE używa się w Tanzanii:

Źródło: Contentplus.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Dla nauczyciela

Autor: Mirosław Zelent

Przedmiot: Informatyka

Temat: Bazy danych – ćwiczenia, etap II

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.

III. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi, w tym: znajomość zasad działania urządzeń cyfrowych i sieci komputerowych oraz wykonywania obliczeń i programów.

IV. Rozwijanie kompetencji społecznych, takich jak: komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych oraz zarządzanie projektami.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych.

Zakres podstawowy. Uczeń:

3) przygotowuje opracowania rozwiązań problemów, posługując się wybranymi aplikacjami:

d) wyszukuje informacje, korzystając z bazy danych opartej na co najmniej dwóch tabelach, definiuje relacje, stosuje filtrowanie, formułuje kwerendy, tworzy i modyfikuje formularze, drukuje raporty,

Zakres rozszerzony. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

4) przygotowując opracowania rozwiązań złożonych problemów, posługuje się wybranymi aplikacjami w stopniu zaawansowanym:

d) projektuje i tworzy relacyjną bazę złożoną z wielu tabel oraz sieciową aplikację bazodanową dla danych związanych z rozwiązywanym problemem, formułuje kwerendy, tworzy i modyfikuje formularze oraz raporty, stosuje język SQL do wyszukiwania informacji w bazie i do jej modyfikacji, uwzględnia kwestie integralności danych, bezpieczeństwa i ochrony danych w bazie,

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele operacyjne (językiem ucznia):

- Sprawdzisz umiejętności posługiwania się językiem SQL, wykonując operacje na trzech bazach danych.
- Potrenujesz tworzenie kwerend wybierających SELECT.
- Dokonasz analizy wniosków płynących z każdej zrealizowanej kwerendy.
- Przećwiczysz umiejętność korzystania z systemu zarządzania bazami danych MySQL oraz panelu phpMyAdmin.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimediu i ćwiczeń interaktywnych;
- ćwiczenia praktyczne.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;

- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu;
- oprogramowanie MySQL w wersji 8.0 (lub nowszej);
- oprogramowanie XAMPP.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia e-materiał: „Bazy danych – ćwiczenia, etap II”. Uczniowie zapoznają się z treściami w sekcji „Film samouczek”.

Faza wstępna:

1. Nauczyciel wprowadza uczniów szczegółowo w temat lekcji i jej cele. Może posłużyć się wyświetloną na tablicy zawartością sekcji „Wprowadzenie”.

Faza realizacyjna:

1. **Praca z multimedium.** Uczniowie zapoznają się z filmem w sekcji „Film samouczek”.
2. **Praca z tekstem.** Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każdy zespół wykonuje przydzielone polecenia (1-6 z sekcji „Przeczytaj”). Reprezentanci grup omawiają rozwiązania na forum klasy. Pozostali uczniowie mogą zadawać im pytania lub uzupełniać informacje.
3. **Ćwiczenie umiejętności.** Uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia nr 1-6, a następnie porównują swoje odpowiedzi z kolegą lub koleżanką.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie wyświetla na tablicy temat lekcji zawarty w sekcji „Wprowadzenie” i inicjuje krótką rozmowę na temat zrealizowanych celów (czego uczniowie się nauczyli).

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia 7-8 z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

- Oficjalna dokumentacja techniczna dla języka PHP 7.2 (lub nowszej wersji).
- Oficjalna dokumentacja techniczna dla systemu MySQL 8.0 (lub nowszej wersji).

Wskazówki metodyczne:

- E-materiał wraz z pozostałymi z serii można wykorzystać jako materiał warsztatowy i zrealizować w czasie dwugodzinnego bloku zajęć.

